

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Baggrunden for lovforslaget

Lovforslaget er et led i regeringens udlændingeudspil. Det fremgår heraf, at regeringen af hensyn til bedre integration af tosprogede børn og unge vil foreslå en tilføjelse til loven om frie grundskoler, så det fremgår, at også de frie grundskoler skal forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre, og at undervisningen skal styrke respekten for menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder. Regeringen vil endvidere styrke tilsynet med skolerne.

Det har hidtil været en underliggende forudsætning for friheden til at oprette og drive frie grundskoler med statstilskud, at skolerne respekterer menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder. På det seneste er der imidlertid opstået tvivl om, hvorvidt friheden i nogle tilfælde bliver udnyttet til at drive frie grundskoler på et så fundamentalistisk idégrundlag, at det gør eleverne uegnede til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre. Der er desuden rejst tvivl om, hvorvidt alle skoler, der er forpligtet til at have dansk som undervisningssprog, fuldt ud overholder dette.

Regeringen lægger afgørende vægt på, at eleverne i de frie grundskoler rustes lige så godt som eleverne i folkeskolen til at begå sig på det danske arbejdsmarked og i det danske samfund, og har på den baggrund ønsket at præcisere skolernes forpligtelse til at forberede eleverne på samfundets realiteter og at styrke tilsynet med de frie grundskoler.

Tilsynet med undervisningen i de frie grundskoler omfatter følgende tre tilsynsformer:

1. Tilsynet med en fri grundskoles almindelige virksomhed, herunder med, at skolen giver en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, påhviler forældrene til børn i skolen (forældrekredsen).

2. Forældrekredsen enten vælger for højst 4 år en person til at føre tilsyn med elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik og engelsk eller anmoder

kommunalbestyrelsen i skolekommunen om at varetage dette tilsyn (det eksterne tilsyn).

3. Undervisningsministeren kan i særlige tilfælde træffe beslutning om yderligere tilsyn med en skole.

Behovet for en styrkelse af det forældrevalgte, eksterne tilsyn underbygges efter Undervisningsministeriets opfattelse af en undersøgelse, som ministeriet omkring årsskiftet 2001/02 har gennemført af det eksterne tilsyn på de frie grundskoler med dansk, regning/matematik og engelsk. Ministeriet har anmodet de eksterne tilsynsførende oplyse om, hvordan de rent faktisk udfører tilsynet. Der er indkommet svar fra tilsynsførende ved knap 400 frie grundskoler ud af 457 skoler.

De indkomne svar er meget uensartede. På baggrund af de indkomne svar kan det konkluderes, at tilsynsindsatsen i mange tilfælde er ret begrænset. Det er bemærkelsesværdigt, at tilsynsførende ved ca. 50 af skolerne har oplyst, at de udfører tilsynshvervet uden at overvære undervisningen. For en del skolers vedkommende fremgår ikke, hvorvidt den tilsynsførende overværer undervisningen. På de ca. 200 skoler, hvor der er oplysning om omfanget af tilsynshvervet, overværes undervisningen en gang årligt ved ca. 75 skoler, to gange årligt ved ca. 75 skoler og mere end to gange årligt ved ca. 50 skoler.

Forældrekredsens tilsyn vil ikke blive ændret med lovforslaget. Det vil fortsat være en væsentlig del af tilsynet med undervisningen, og det bygger på, at forældre, der vælger en fri grundskole til deres børn, normalt også er meget opmærksomme på at sikre, at børnene får en undervisning, der mindst lever op til det, der kræves i folkeskolen.

Hvad særligt angår de skoler, der aktuelt giver eller senere vil kunne give anledning til bekymring med hensyn til, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at eleverne forberedes til at kunne begå sig i det danske samfund, er forældrekredsen imidlertid typisk ikke i stand til at vurdere, hvad der skal til, for at undervisningen står mål med folkeskolens. Der er derfor især behov for at styrke det eksterne tilsyn med skolerne,